

Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.

Psychiatrická léčebna Praha –Bohnice

Falešná pozitivita vyšetření na psychoaktivní látky a užívání léků

Toxikologické vyšetření má při diagnostice a léčbě návykových nemocí významné místo, jsou zde ale i určitá omezení a úskalí, na která upozorňujeme jinde (Nešpor, 1998). Například negativní nález u pacienta, který si aplikoval psychoaktivní látku, může být způsoben manipulací s močí nebo tím, že mezi odběrem a aplikací uplynula příliš dlouhá doba. Příčinou falešné negativity může být i malá citlivost skriningových testů. Ještě závažnější bývá falešná pozitivita skriningových vyšetření.

Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.

Falešná pozitivita

Falešně pozitivní nález může mít pro pacienta nepříjemné následky v pracovní, právní nebo jiné oblasti života. Navíc falešná pozitivita narušuje terapeutický vztah pacienta s lékařem nebo vztah k zařízení.

O tom, že se jedná o závažný problém, svědčí práce autorů Brahm a spol. (2010). Tento tým shrnul na základě údajů z literatury falešně pozitivní nálezy imunochemických metod. Jejich závěry zde citujeme.

Falešnou pozitivitu na opiáty mohou kromě léků vyvolávat i potraviny obsahující semena máku. Situaci ještě komplikuje skutečnost, že mnozí pacienti jsou léčeni kombinacemi léků. Nelze vyloučit, že tyto kombinace mohou ovlivnit výsledek skriningového testování těžko předvídatelným způsobem.

Praktické důsledky

Vzhledem k výše uvedenému lze jen souhlasit se závěry autorů Brahm a spol. (2010). Ti uvádějí, že každý pozitivní nález by měl být ověřen jinou než imunochemickou metodou. To platí zvláště v situacích, kdy

pacient aplikaci psychoaktivní látky neguje a nejeví v době odběru klinické známky intoxikace. Doporučuje se proto vzorek rozdělit na dvě části a první vyšetřit skriningově. Jestliže je výsledek pozitivní, druhá část vzorku se vyšetří jiným způsobem. Za zlatý standard se považuje plynová chromatografie s hmotovou spektrometrií (Brahm a spol., 2010). Nevýhodou je přirozeně podstatně vyšší cena tohoto vyšetření.

Literatura

Brahm NC, Yeager LL, Fox MD, Farmer KC, Palmer TA. Commonly prescribed medications and potential false-positive urine drug screens. *Am J Health Syst Pharm.* 2010;67(16):1344-50.

Nešpor K.: Toxikologické vyšetření v klinické medicíně a při prevenci v pracovním prostředí. *Alkoholismus a drogové závislosti (Bratislava).* 1998; 33:31-38. Volně na www.drnespor.eu.

Prim. MUDr. Karel Nešpor, CSc.,
Psychiatrická léčebna Praha –Bohnice,
Mužské odd. pro léčbu závislostí, 181 02 Praha 8,
www.drnespor.eu, www.youtube.com/drnespor

Tab. 1: Některé typické falešně pozitivní nálezy při imunochemickém skriningu na psychoaktivní látky (volně podle Brahm a spol., 2010)

Možnost falešné pozitivivity při vyšetření na psychoaktivní látku	
Některá antihistaminika a dekonjestiva	metamfetamin (pervitin)
Bupropion	metamfetamin (pervitin)
Clompramin	metadon
Sertralin	benzodiazepiny
Trazodin	metamfetamin (pervitin)
Venlafaxin	fencyklidin
Quinolonová antibiotika	opiáty
Ibuprofen	fencyklidin, kanabionoidy, barbituráty
Naproxen	kanabionoidy, barbituráty
Chlorpromazin	metamfetamin (pervitin), metadon
Promethiazin	metamfetamin (pervitin)
Quetiapin	metadon
Thioridazin	metadon
Dextromethorphan	fencyklidin
Ritalin	metamfetamin (pervitin)
Verapamil	metadon